

Advokatas

Adomas Kunčius

AR BYLINĖJASI TIK KONKURENTAI?

2010-03-04, Vilnius

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

SUTARTIES SUDARYMAS – KAS BŪTŪ, JEIGU BŪTŪ... GINČAS

**(protingas randa išeitį iš situacijos, o
išmintingas į ją nepapuola)**

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Kas iš tikrųjų yra mano būsimas kontrahentas?

SVARBI INFORMACIJA PRIEŠ SUDARANT SUTARTĮ:

- ~ vadovai, įgalioti asmenys;
- ~ registracijos, veiklos vykdymo, buveinės adresai, banko sąskaitos;
- ~ kita informacija iš oficialių registru, kreditavimo rizikos įmonių.

Svarbi sutarties sąlyga – taikytina teisė (applicable law)

~ kokios valstybės teisę nurodyti?

- ◆ *Galima pasirinkti taikytiną teisę šalių susitarimu*
- ◆ *Sutarties vykdymo eigoje galima keisti*
- ◆ *Galima taikyti tik tam tikrai sutarties daliai tam tikros valstybės teisę*
- ◆ *Jei visa sutartis yra susijusi tik su viena valstybe, šalys gali neišvengti jos teisės taikymo*

~ kas bus, jei nieko nenurodyta?

- ◆ *Taikoma valstybės, su kuria sutartis susijusi glaudžiausiai, teisė*
- ◆ *Jei nėra aišku kokios šalies teisę taikyti – sprendžia teismas*

Ne mažiau svarbi kita sutarties sąlyga – ginčų sprendimo tvarka (dispute resolution)

- Kas (teismas ar arbitražas) nagrinės ginčus?

-Tiksli formuluotė padės išvengti nesusipratimų.

Arbitražo atveju patartina naudoti konkretaus arbitražo siūlomą arbitražinę išlygą, pvz.:

“Bet koks ginčas arba nesutarimas, kilęs iš šios sutarties ar susijęs su ja ir nereguluotas tiesioginėmis šalių derybomis, bus perduotas Vilniaus tarptautiniam ir nacionaliniam komerciniam arbitražui galutinai išspręsti arbitražo būdu, vadovaujantis Lietuvos arbitražo asociacijos (LAA) patvirtintu Nacionalinio komercinio arbitražo procedūros reglamentu“

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Teismas v. arbitražas

Institucinis arbitražas v.
ad hoc arbitražas

Mediacija

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Teismo privalumai:

- Mažesnė ginčo sprendimo **kaina** (salyginai, nes per kelias instancijas kaina gali pasidaryti didesnė)
- Yra **kelios instancijos** (arbitražo atveju yra tik sprendimo peržiūrėjimas Lietuvos apeliaciniame teisme dėl procesinių pažeidimų)
- Sprendžiami iš esmės **visi** ginčai

ARBITRAŽO PRIVALUMAI:

- ✓ Konfidencialumas
- ✓ Bylos išnagrinėjimo trukmė ir lankstumas
- ✓ Arbitrų profesionalumas
- ✓ Šalių laisvė pasirinkti arbitrus bei įstatymus
- ✓ Vykdomas daugelyje pasaulio šalių (1958 m. Niujorko konvencija)

Ad hoc arbitražo skirtumai nuo institucinio arbitražo:

- ❖ Šalys pačios nustato arbitrų parinkimo tvarką, proceso taisykles, taikytiną teisę – labiau atitinka šalių poreikius
- ❖ Nereikia mokėti administravimo mokesčių instituciniam arbitražui – pigesnis procesas
- ❖ Honoraras arbitrai (arbitrams) nustatomas tarp arbitro (-ų) ir šalių metu – mažesnė kaina nei nustato institucinis arbitražas
- ❖ Organizacinė našta šalims – galimos klaidos
- ❖ Šalims vengiant bendradarbiauti – vilkinamas procesas

Civilinių ginčų taikinamasis tarpininkavimas
(mediacija) –
civilinių ginčų neteisminė sprendimo procedūra,
kai mediatorius padeda šalims taikiai išspręsti
ginčą.

nuo 2010 m. sausio 1 d.

Žyminis mokestis pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą

Ieškinio suma litais

žyminis mokestis litais (viena instancija)

- ◆ iki 100 000 3% nuo ieškinio sumos
- ◆ nuo 100 001 iki 300 000 3 000 + 2% nuo ieškinio sumos, viršijančios 100 000
- ◆ nuo 300 001 iki 1 000 000 7 000 + 1% nuo ieškinio sumos, viršijančios 300 000

Maksimalus žyminis mokestis – 30 000 litų (su indeksacija šiai dienai – 39 000)

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Vilniaus arbitražo Arbitravimo – administravimo mokesčiai

<i>Ieškinio suma eurais</i>	<i>Arbitravimo mokestis eurais (1 arbitras)</i> <i>400 – registracijos mokestis</i>
◆ iki 10 000	1 000
◆ nuo 10 001 iki 50 000	1 000 + 4% nuo ieškinio sumos, viršijančios 10 000
◆ nuo 50 001 iki 100 000	1 500 + 3% nuo ieškinio sumos, viršijančios 50 000
◆ nuo 100 001 iki 300 000	3 000 + 2% nuo ieškinio sumos, viršijančios 100 000
◆ nuo 300 001 iki 500 000	7 000 + 1% nuo ieškinio sumos, viršijančios 300 000
◆ nuo 500 001 iki 1 000 000	9 000 + 0,5% nuo ieškinio sumos, viršijančios 500 000
◆ nuo 1 000 000 viršijančios sumos	12 000 + 0,1% nuo ieškinio sumos, viršijančios 1 000 000

PAVYZDYS

teismo ir arbitražo mokesčių už bylos nagrinėjimą palyginimas

Ginčas dėl 50 000 EUR (172 640 Lt)

Teismas

viena instancija

4 453 Lt

Dvi instancijos

8 906 Lt

Trys instancijos

13 359 Lt

Arbitražas

(vienas arbitras) (trys arbitrai)

vienintelė instancija

10 358 Lt

17 091 Lt

■ GINČŲ SPRENDIMAS ARBITRAŽE

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Arbitražo institucijos Lietuvoje

- Vilniaus tarptautinis ir nacionalinis komercinis arbitražas (Vilniaus arbitražas) - www.arbitration.lt
- Vilniaus komercinio arbitražo teismas - www.arbitrazas.lt

GINČŲ SPRENDIMAS TEISME

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Briuselio I reglamentas (teisingumas)

- a) pagrindinė taisyklė – byla teisinga **atsakovo buveinės** (arba centrinės administracijos vietos arba pagrindinės veiklos vietos) teismui;
- b) speciali jurisdikcija – byla teisinga **prievolės vykdymo** vietos teismui;
- c) delikto (žalos, kuri nesusijusi su sutartiniais santykiais) atveju – byla teisinga **įvykio vietos** teismui.
- d) jurisdikciją turi valstybės narės teismas, į kurį **atvyksta atsakovas**.
- e) išimtinė jurisdikcija (negalima keisti) – bylose dėl **nekilnojamojo daikto, patentų**.

Ar reikalingas byloje advokatas?

Jei taip - tai kaip jį pasirinkti?

- a) Identifikuokite **problema** ir rinkitės advokatą, kurio **specializacija** atitinka Jūsų klausimą;
- b) Įvertinkite advokato **bendrą supratimą**, jo **asmenines savybes**;
- c) Išsiaiškinkite jo **kompetenciją** – atliktų darbų įvertinimas, rekomendacijos, kita informacija.

►
Bylinėjimasis - viską padarys advokatas ar
man irgi reikia būti aktyviam?

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Kokios gali būti bylinėjimosi išlaidos?

- *Žyminis mokestis (arbitravimo mokestis)*
 - Honoraras advokatui
- Sumos, išmokėtos liudytojams, ekspertams, vertėjams
 - *Atsakovo paieškos išlaidos*
 - *Procesinių dokumentų įteikimo išlaidos*
- *Teismo sprendimo (nutarties) vykdymo išlaidos*
 - *Kitos būtinos ir pagrįstos išlaidos*

Labai svarbu - įteikti teismo dokumentus
(paruošti namų darbai sudarant sutartį duoda
savo vaisių)

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

Reglamentas dėl dokumentų įteikimo

- Gaunančioji agentūra (miesto ar rajono apylinkės teismas) privalo informuoti adresatą, kad jis gali **atsisakyti** priimti įteikiamą dokumentą arba **gražinti** dokumentą gaunančiai agentūrai (**per 1 savaitę**);
- Tokia teisė adresatui suteikiama, jeigu įteiktinas dokumentas nėra parengtas:
 - a) kalba, kurią supranta adresatas, arba
 - b) valstybės narės, į kurią kreipiamasi, oficialia kalba, ar viena iš oficialių įteikimo vietos kalbų.

**Teismo sprendimo vykdymas –
dažnai sunkiausia užduotis
(jei nesate areštavę pakankamai turto
iškelus byla)**

TEISMO SPRENDIMŲ VYKDYMAS LIETUVOJE:

EUROPOS VYKDOMASIS DOKUMENTAS

- Teismo sprendimai ir kiti autentiški dokumentai, susiję su neginčytiniais reikalavimais, gali laisvai cirkuliuoti visose ES valstybėse narėse.
- Jokių papildomų veiksmų – tereikia išversti EVR į tos šalies kur jis bus vykdomas kalbą ir pateikti antstoliams.

UŽSIENIO (NE ES) TEISMO SPRENDIMO VYKDYMAS

Tam, kad užsienio teismo sprendimas galėtų būti vykdomas, turi būti tenkinamos dvi sąlygos:

- 1) sprendimas gali būti vykdomas valstybėje, kurios teismas (arbitražas) jį priėmė,
- 2) sprendimas yra pripažintas Lietuvos apeliacinio teismo.

2009 m. bylų statistika Lietuvos apeliacinės instancijos teismuose:

- Gauta bylų – 11 193
- Baigta bylų – 9 591
- Baigta bylų dėl užsienio teismų (arbitražų) sprendimų vykdymo – 159
(134 patenkinta)
- Baigta bylų dėl ES teismų (arbitražų) sprendimų vykdymo - 24
(20 patenkinta)

Taigi bylos dėl užsienio (įskaitant ir ES) teismų (sprendimų) vykdymo sudaro 1,9 proc. visų baigtų bylų skaičiaus

Arbitražo sprendimo vykdymas

- Pažymėtina, kad pagal 1958 m. Niujorko konvenciją, šalis, reikalaujanti įvykdyti sprendimą, neprivalo įrodinėti jokių aplinkybių. Vienintelė jos pareiga prie pareiškimo pridėti tik du dokumentus:
 - a) reikiamai paliudytą arbitražo sprendimo originalą arba reikiamai paliudytą jo nuorašą;
 - b) arbitražinio susitarimo originalą arba reikiamai paliudytą jo nuorašą.

**Jei turėtumėte klausimų,
visada maloniai prašome kreiptis:**

Advokatų kontora

ŠARKA, SABALIAUSKAS, JANKAUSKAS

L. Stuokos-Gucevičiaus g. 9, LT – 01122 Vilnius

Tel. +370 5 231 2211, Faks. +370 5 231 2244

El. p. vilnius@ssj.lt